

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 11 päivänä heinäkuuta 2025

571/2025

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmiuslain (1552/2011) 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 ja 3 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 49 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §:n 2 momentti, 74 §, 86 §:n johdantokappale, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103, 103 a ja 126 §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 66 §:n 1 momentti, 74 § sekä 86 §:n johdantokappale laissa 706/2022, 70 §:n 2 momentti laissa 631/2022, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103 ja 103 a § laissa 1099/2024 ja 126 § laissa 1188/2022, seuraavasti:

29 §

Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä Lupa- ja valvontavirastolle tiedot sellaisten päivittäistavara- ja palvelusliiketoimintoihin kuuluvien kulutushyödykkeiden kysyntä- ja tarjontatilanteesta, joilla on huomattava merkitys väestön toimeentulolle ja kansanterveydelle. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on pyydetyssä laajuudessa ilmoitettava hyödykkeen hinta tai hinnoitteluperuste ja niiden muutokset, jos se on hintavalvontaa varten välttämätöntä.

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

33 §

Muun kaupan säännöstely

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säännöstelyn alaisista hyödykkeistä sekä säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tässä pykäläs-

sä tarkoitetun kaupan yleisestä säännöstelystä ja säännöstelyn valvonnasta. Elinvoimakeskus myöntää toimialueellaan 1 momentissa tarkoitetut ostoluvat.

34 §

Teollisuustuotannon säännöstely

— — — — —

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat teollisuustuotannon säännöstelystä ja valvonnasta.

38 §

Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu

— — — — —

Ylitysmaksun perinnästä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perinnästä on säädetty. Ylitysmaksun kantaa sähkön vähittäismyyjä. Ylitysmaksujen kantamista valvovat elinvoimakeskukset.

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ostaa sähköä yli kulutuskiintiön määrän ilman ylitysmaksua väestön toimeentulon tai maanpuolustuksen kannalta välttämättömään tarkoitukseen.

41 §

Lämmityspolttoöljyn säännöstely

— — — — —

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ylittää kiintiö, jos se on välttämättömää väestön terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Perusteista ylittää kiintiö säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

— — — — —

Tarkemmat säännökset lämmityspolttoöljyn säännöstelyn toimeenpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat säännöstelyn valvonnasta.

42 §

Maakaasun käytön rajoittaminen

— — — — —

Elinvoimakeskukset määrittävät toimialueillaan ne tarkoitukset, joihin maakaasun käyttö on 1 momentin nojalla sallittu.

Rajoituksen noudattamista valvovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti Energiavirasto, maakaasumarkkina-alueissa (587/2017) tarkoitettu verkonhaltija sekä toimialueellaan elinvoimakeskus.

45 §

Puun ja turpeen saannin turvaaminen

Maan talouselämän, energiahuollon ja välttämättömän rakentamisen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinvoimakeskus voi päätöksellään velvoittaa maanomistajan, puutavaran tai turpeen omistajan taikka puun hakkuu- tai turpeen otto-oikeuden haltijan luovuttamaan puuta, puutavaraa ja turvetta elinvoimakeskusselle sekä Puolustusvoimille.

Metsäkeskus on pyynnöstä velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua elinvoimaksekselle sekä Puolustusvoimille 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

49 §

Aloitutus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. Lupa- ja valvontavirasto myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittävälle hankkeille ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittävälle hankkeille. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Tietojärjestelmälain valmiusyksikkö ja sen tehtävät

Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi, niihin kohdistuvien tietoturva-uhkien torjumiseksi ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työ- ja elinkeinoministeriö voi liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä perustaa elinvoimakseksiin alueellisia tietojärjestelmälain valmiusyksiköitä. Tietojärjestelmälain valmiusyksiköitä johtaa ja valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

69 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenteen polttoaine-yksiköt, joita perustetaan elinvoimakseksiin ja poliisilaitoksiin. Liikenteen polttoaine-yksiköt toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

70 §

Polttonesteen käyttöluva

Liikenne- ja viestintäministeriö myöntää käyttöluvan valtion viranomaisille ja valtion liikelaitoksille. Elinvoimaksekselle myöntää käyttöluvan hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille, kunnallisille viranomaisille sekä liikenteenharjoittajalle ja muulle yritykselle ja yhteisölle.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut moottoriajoneuvot on merkittävä elinvoimaksekselle ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon.

73 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisten muut tehtävät

Sen lisäksi, mitä 70 §:ssä säädetään, kuuluu elinvoimaksekselle tehtäviin:

- 1) toimeenpanna säännöstely toimialueellaan;

- 2) ohjata ja valvoa poliisilaitosten liikenteen polttoaineyskoiden toimintaa;
- 3) tiedottaa säännöstelystä toimialueellaan;
- 4) valvoa säännöstelyä toimialueellaan.

74 §

Tiekuljetusviranomaiset

Tässä luvussa tarkoitettuja tiekuljetusviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö ja elinvoimakeskukset. Tiekuljetuksia johtaa ja valvoo 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö valtakunnallisesti ja elinvoimakeskus toimialueellaan. Tiekuljetusviranomaiset voivat myös rajoittaa tiekuljetuksia siten kuin 75 §:ssä säädetään.

Elinvoimakeskukset voivat perustaa 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköjä, jotka toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

86 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminta

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

— — — — —

91 §

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimaviranomainen*) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*). Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

— — — — —

97 §

Työmääräys

— — — — —

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitetun työmääräyksen antaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

103 §

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimistä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyn lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsittelyvastuullaan olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden tarkoituksen mukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Lupa- ja valvontavirastolle, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakituksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen